

Úvodem

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

první číslo ročníku 2026 našeho časopisu zapadá svou obsahovou strukturou i tematickým zaměřením do interdisciplinárního pojetí výzkumu v pedagogických vědách, a to v rámci, v němž se prolínají tradice, očekávání společnosti i inovace vzdělávacích konceptů. Pedagogický výzkum nechápeme jako rigidně zaměřenou disciplínu, ale jako oblast, která se v mnoha ohledech opírá o mezioborové inspirace a pro pedagogické disciplíny tak propojuje rozmanité perspektivy.

V tomto čísle našeho časopisu přináší soubor studií, které propojují různé roviny pedagogického výzkumu – od kurikulárních analýz přes didaktický výzkum až po speciálněpedagogické a sociální souvislosti výchovy a vzdělávání. Společným jmenovatelem všech publikovaných příspěvků je důraz na propojenost vzdělávacích obsahů, učebních procesů a širších sociálních kontextů, v nichž se vzdělávání odehrává. Číslo tak nabízí nejen tematicky pestrý, ale i metodologicky ukotvený obraz současného interdisciplinárního pedagogického výzkumu.

Úvodní studie se zaměřuje na potenciál nového slovenského kurikula pro integraci vzdělávacích oblastí a na základě kvalitativní obsahové analýzy kurikulárních dokumentů identifikuje klíčové koncepty umožňující mezipředmětové propojování. Matematické vzdělávání je v této souvislosti interpretováno jako integrační platforma, která umožňuje nahlížet jednotlivé vzdělávací oblasti v jejich vzájemných souvislostech. Studie zároveň připomíná, že reálná implementace kurikulárních změn je v praxi podmíněna připraveností učitelů, jejich odborným zázemím a schopností tyto integrační potenciály aktivně rozvíjet v pedagogické praxi.

Další příspěvek se věnuje proměnám vysokoškolské výuky a na základě kombinace kvantitativních a kvalitativních dat analyzuje účinnost frontálních a kooperativních výukových metod v přípravě budoucích učitelů. Výsledky poukazují na zajímavé napětí mezi efektivitou osvojení znalostí a subjektivní zkušeností studentů: zatímco frontální výuka se ukazuje jako mírně efektivnější při osvojování nového učiva, kooperativní přístupy výrazně podporují motivaci, aktivní zapojení a kvalitu sociální interakce ve výuce.

Studie tak otevírá širší diskusi o smysluplné kombinaci různých didaktických strategií v současném vysokoškolském vzdělávání.

Třetí článek se zaměřuje na komunitní muzikoterapii u dětí se sluchovým postižením a přináší kvalitativní vzhled do zkušeností jejich rodičů. Studie ukazuje potenciál hudebních aktivit podporovat komunikační, motorické i kognitivní schopnosti dětí, stejně jako jejich sociální interakci a zapojení do skupinových aktivit. Hudba se zde uplatňuje jako prostředek překonávání bariér spojených se sluchovým postižením a zároveň jako nástroj posilování vztahů mezi dítětem, rodinou a širším sociálním prostředím. Výsledky zároveň poukazují na potřebu širší dostupnosti těchto podpůrných služeb.

Závěrečná recenze rozšiřuje tematický rámec čísla směrem k oblasti rodinné politiky a sociální práce. Zaměřuje se na problematiku sdíleného rodičovství a zdůrazňuje význam odborné podpory rodin v situacích rozpadu partnerských vztahů. I tato část čísla připomíná, že vzdělávání nelze chápat izolovaně od širších sociálních a rodinných kontextů.

Napříč jednotlivými příspěvky se ukazuje několik společných témat: důraz na propojenost vzdělávacího obsahu a procesů učení, význam aktivní účasti žáků a studentů a role sociálního prostředí ve vzdělávání. Studie se liší svým tematickým zaměřením i metodologickými přístupy, společně však přispívají k hlubšímu porozumění vzdělávání jako komplexního a mnohovrstevnatého jevu, který přesahuje hranice jednotlivých pedagogických disciplín.

Výzkumné otázky, které publikované studie reflektují, se týkají zejména dopadů kurikulárních změn, efektivity výukových strategií, podpory inkluzivního vzdělávání a významu sociálního prostředí pro učení a rozvoj dětí a mladých lidí. Interdisciplinární přístupy umožňují tato témata nahlížet v širších souvislostech a přispívat k jejich komplexnímu porozumění.

Redakce proto vítá příspěvky, které se zaměřují na aktuální problémy vzdělávání a současně přinášejí originální teoretická východiska, empirické poznatky i inovativní metodologické přístupy. Věříme, že publikované studie podnítky další odborný dialog a přispějí k rozvoji pedagogické teorie i vzdělávací praxe v kontextu současných společenských výzev.

Alena Jůvová